

Kościół i apokryfy, czyli o "tajemnych pismach, które Kościół katolicki chciałby ukryć przed światem"

dodane: 2023-02-18

W tekście chciałbym przyjrzeć się temu, w jakim stopniu Kościół katolicki stara się, aby prawda zawarta w apokryfach i pismach gnostyckich nie ujrzała światła dziennego. I czy w ogóle zarzut taki jest w jakimkolwiek stopniu zasadny.

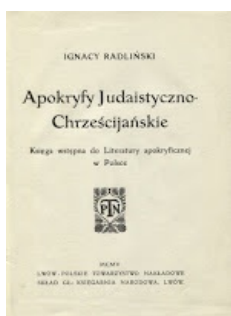
- "10 zakazanych apokryfów, które Cię zszokują! Ukryta prawda o Jezusie?"
- "Ewangelia Odrzucona. Zakazane mowy Jezusa Nazarejczyka"
- "Księga Henocha – Zakazana księga Biblii"
- "Myślenie surowo zakazane - Księga Henocha"
- "Ukrywane fakty o Marii Magdalenie i o rodzinie Jezusa"
- "Apokryfy, zakazana część Biblii"
- "Zakazane księgi Watykanu"

To tylko niektóre z tytułów filmików na YouTube lub artykułów w sieci, dotyczące "zakazanych przez Watykan tajemnych ksiąg" (w domyśle: które mogłyby objawić ludziom prawdę, a czego Kościół bardzo nie chce, bo ujawniłoby to sprzeczność tej prawdy z jego oficjalnym nauczaniem i z przekazem czterech kanonicznych Ewangelii).

To, że wczesne chrześcijaństwo nie uznało apokryfów za pisma natchnione, jest faktem i uzasadnienie tego można znaleźć w każdej książce omawiającej te kwestie (jak zobaczymy, prawie wszystkie napisali autorzy katolicki, nikt inny bowiem nie kwapi się wyjaśniać tych zagadnień szerszej publiczności) i na kilkudziesięciu (być może nawet więcej) stronach katolickich, jawnie i wyczerpująco poruszających ten temat. Odrębną kwestią i tezą przeciwników Kościoła jest ta, że ukrywa on treść apokryfów i aktywnie zabiega o usunięcie ich z przestrzeni publicznej i świadomości rzesz ludzkich. Czy rzeczywiście tak jest? Sprawdźmy.

W języku polskim istnieje obecnie bardzo dużo tłumaczeń tekstów apokryficznych i pism gnostyckich (poznawanie gnostyków było elitarnie, dostęp do niego mieli tylko wybrani i wtajemniczeni; gnostycy mieli swoje pisma i ewangelie, część z nich to znane dziś wszystkie apokryfy, jak np. Ew. Tomasza, Filipa czy Judasza). Komu zawdzięczamy te tłumaczenia i ich publikację? Czy Kościół miał jakiś udział w tym, że w latach powojennych w Polsce apokryfy ujrzały w światło dzienne i może się z nimi zapoznać każdy, kto ma na to ochotę, czy przeciwnie, może blokował ich wydawanie i utrudniał prace nad tłumaczeniami? Poniżej przedstawiam przegląd ukazywania się przekładów na język polski apokryfów i pism gnostyckich, z uwzględnieniem jednego opracowania przedwojennego w całości poświęconego temu zagadnieniu.

W 1905 roku ukazał się tom Ignacego Radlińskiego, religioznawcy i filologa, **Apokryfy judaistyczno-chrześcijańskie. Księga wstępna do literatury apokryficznej w Polsce**. Omawiał on skrótowo kilka-kilkanaście apokryfów, a kilka z nich, w tym Księgi Sybilli i Księgę Henocha, omawia szerzej. Nie są to jednak tłumaczenia ksiąg apokryficznych, ale ich omówienia.

Następne opracowania, omówienia i fragmenty lub pełne tłumaczenia ksiąg apokryficznych ukazywały się już po wojnie. Zobaczmy kto je wydawał i kto był autorem tłumaczeń tych tekstów.

W 1955 roku ukazały się **Apokryfy Nowego Testamentu** wydane przez **Katolicki Ośrodek Veritas** w Londynie, w oryginale wydane we Francji przez F. Amiota, **wykładowce katolickich wyższych seminariów** i Daniela-Ropsa, **katolickiego biblistę i historyka**.

*m.in. Protoewangelia Jakuba
Historia Józefa cieśli
Księga Zaśnięcia Najświętszej Panny
Ewangelia Pseudo-Mateusza
Dzieje Jana*

*Dzieje Piotra
Dzieje Pawła
Dzieje Andrzeja
Dzieje Tomasza
List Apostołów
Apokalipsa Pawła
i inne utwory we fragmentach i omówieniach*

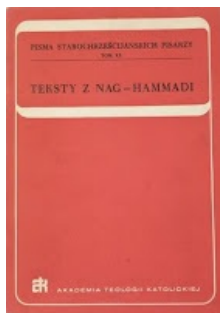

W 1979 roku ukazały się **Teksty z Nag-Hammadi**, pisma i apokryfy gnostyckie, wydane przez **Akademię Teologii Katolickiej**.

Przetłumaczyli z j. koptyjskiego prof. Albertyna Dąbska i **ks. prof. Wincenty Myszor**. Wstępem i komentarzem opatrzył oraz całość opracował **ks. Wincenty Myszor**.

Ks. prof. Wincenty Myszor, zmarły niedawno, był najwybitniejszym polskim znawcą gnozy starożytnej i piśmiennictwa gnostyckiego, był też tłumaczem największej ilości tekstów gnostyckich na język polski. Bez niego nie można sobie w ogóle wyobrazić ukazania się i opracowania większości tłumaczeń na j. polski pism gnostyków.

*Ponad 100 stron wstępu objaśniającego poglądy i piśmiennictwo gnostyckie
Apokryficzny list Jakuba
Ewangelia prawdy
Wypowiedź o Zmartwychwstaniu
Ewangelia Tomasza
Ewangelia Filipa*

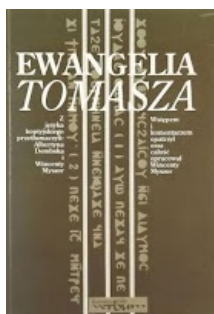
W 1980 r. ukazały się pierwsze 2 tomy **Apokryfów Nowego Testamentu**, wydane przez **Katolicki Uniwersytet Lubelski**, pod redakcją **ks. prof. Marka Starowieyskiego**. **Wszystkie apokryfy w obu tomach przetłumaczył ks. Marek Starowieyski**, jak pisze we wstępie, motywowany i zachęcany do pracy przez swoich przełożonych oraz przez dwóch kardynałów i dwóch włoskich prałatów, dzięki którym pomocy mógł prowadzić badania w Rzymie.

Spis treści ma 3 i pół strony, jest to pierwsze całościowe i naukowe opracowanie apokryfów w Polsce. Autor pisze we wstępie, że chce kontynuować prace nad tłumaczeniami, co, jak zobaczymy, udało mu się i co robi dotąd, już ponad 40 lat (w roku 1980 wydano opisywane Apokryfy NT, ale pracę nad nimi zaczął wiele lat wcześniej). Ks. Marek Starowieyski jest tłumaczem największej ilości pism apokryficznych w Polsce, ich wydawcą i wybitnym znawcą starożytności chrześcijańskiej, bez którego ta dziedzina badań również byłaby w naszym kraju nie do pomyślenia.

W roku 1992 ukazała się osobno **Ewangelia Tomasza** (znajdująca się również w powyższych tomach) w dwóch językach (po lewej tekst koptyjski, po prawej polski).

Przetłumaczyli z j. koptyjskiego prof. Albertyna Dąbska i **ks. prof. Wincenty Myszor**. Wstępem i komentarzem opatrzył oraz całość opracował **ks. Wincenty Myszor**

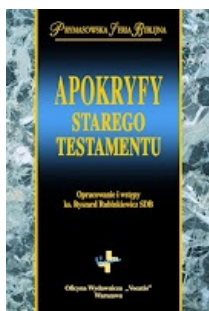

W roku 1999 ukazała się praca Ryszarda Kretschmera **Raport Poncjusza Piłata. Rzeczywistość i legenda**, wydana przez **Wydawnictwo Zakonu Pijarów**, ze wstępem **ks. prof. dr hab T. Dąbka**.

Tekst omawia i cytuje pisma apokryficzne dotyczące Poncjusza Piłata (obok tłumaczeń są też faksymile tekstów greckich). Niestety na razie nie mogę zrobić zdjęcia, a w sieci jest ono niedostępne.

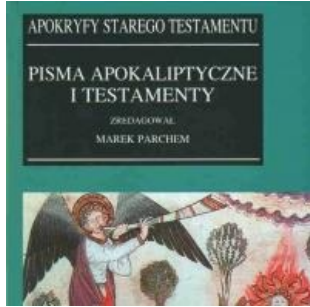
W 1999 roku ukazały się **Apokryfy Starego Testamentu**, pierwsze w historii polskiego piśmiennictwa tłumaczenia apokryficznych tekstów starotestamentowych, z języków: aramejskiego, greckiego, łacińskiego, syryjskiego, etiopskiego i ormiańskiego. Praca ukazała się **pod redakcją ks. prof. Ryszarda Rubinkiewicza**, a **teksty przetłumaczył on i polscy katolicki bibliści**. Apokryfy ST wydało **protestancko-katolickie wydawnictwo Vocatio** i do roku 2016 praca miała 7 wydań.

Pozostałe słowa Jeremiasza (przełożył ks. Antoni Paciorek)
Józef i Asenet (przeł. ks. Andrzej Suski)
Pokuta Adama (przeł. ks. Antoni Tronina)
Testamenty dwunastu patriarchów (przeł. ks. Antoni Paciorek)
Testament Abrahama (przeł. ks. Marian Wittlieb)
Apokryf Ezechiela (przeł. ks. Ryszard Rubinkiewicz)
Psalm Salomona (przeł. ks. Antoni Paciorek)
Modlitwa Manassesesa (przeł. ks. Andrzej Suski)
Pięć psalmów syryjskich (przeł. Aleksander Kowalski)
Księga Henocha etiopska (przeł. ks. Ryszard Rubinkiewicz)
Fragmenty aramejskie księgi Henocha (przeł. ks. Lech Stachowiak)
Księga Henocha słowiańska (przeł. ks. Ryszard Rubinkiewicz)
Księga Henocha hebrajska (przeł. Mariusz Prokopowicz)
Księga Jubileuszów (przeł. Andrzej Kondracki, badacz katolicki)
Wyrocznie Sybilli (przeł. ks. Antoni Paciorek)
IV Księga Ezdrasza (przeł. ks. Stanisław Mędała)
Apokalipsa Barucha (przeł. ks. Jerzy Woźniak)
Apokalipsa Abrahama (przeł. ks. Ryszard Rubinkiewicz)

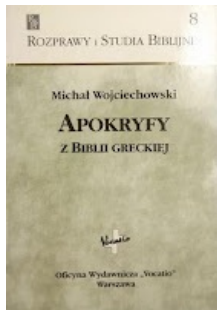
W 2000 r. ukazały się **Pisma Apokaliptyczne i testamenty. Apokryfy Starego Testamentu** pod redakcją **ks. Marka Parchema**. Jest on także autorem tłumaczeń trzech apokryfów w tej pracy. Książka ma 560 stron.

Traktat Sema
Apokalipsa Sofoniasza
Apokalipsa Barucha Grecka
Apokalipsa Adama
Apokalipsa Eliasza
Apokalipsa Daniela
Testament Mojżesza
Testament Hioba
Testament Salomona
Testament Izaaka
Testament Jakuba
Testament Adama

W tej samej chrześcijańskiej oficynie wydawniczej Vocatio, w której ukazały się Apokryfy ST, ukazały się w 2001 r. **Apokryfy z Biblii greckiej**, w opracowaniu i tłumaczeniu prof. Michała Wojciechowskiego, **katolickiego biblisty**.

3 Księga Machabejska
4 Księga Machabejska
3 Księga Ezdrasza
Modlitwa Manassesza
Psalm 151

Po roku 2006 ukazała się 16-tomowa edycja **Apokryfów Nowego Testamentu**, będąca suplementem do ilustrowanej Biblii Tysiąclecia, publikowanej od 2006 do 2008 r. przez Wydawnictwo Hachette we współpracy z katolickim wyd. oo. pallotynów Pallottinum. Spotkanie dotyczące pionierskiej w skali Europy inicjatywy wydawniczej odbyło się w Sekretariacie Episkopatu Polski w W-wie. Kolekcja wydawana była pod redakcją **ks. prof. Marka Starowieyskiego**. Jak wspomniał on podczas konferencji, *"Apokryfy to wyraz wiary pewnych środowisk chrześcijańskich i znakomite źródło do poznania tradycji apostolskiej"*. Jak zaznaczono, *"Kolekcja apokryfów jest przedsięwzięciem unikalnym, nie ma odpowiednika w żadnym innym kraju w Europie"*. Pierwszym tomem w serii były *"Nieznane słowa Jezusa"*.

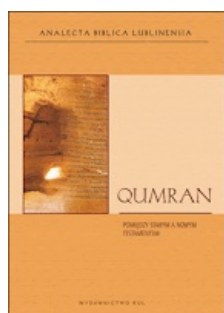
Wszystkie tomy to:

Nieznane słowa Jezusa Chrystusa
Zaginione ewangelie. Spisy apostołów i uczniów pańskich
Ewangelie dzieciństwa
Św. Józef., Św. Jan Chrzciciel
Ewangelie o męce i zmartwychwstaniu
Św. Piotr, Św. Marek
Św. Paweł, Św. Barnaba
Św. Andrzej, Św. Jakub
Św. Jan Apostoł, św. Jakub Większy
Św. Filip
Św. Tomasz
Św. Bartłomiej, św. Maciej
Judasza, św. Akwila, św. Łukasz
Listy apokryficzne
Apokalipsy gnostyckie i Starego Testamentu
Apokalipsy Nowego Testamentu

W roku 2009 w katolickim wydawnictwie KUL ukazała się praca zbiorowa będąca efektem konferencji naukowej zorganizowanej w Lublinie przez Instytut Nauk Biblijnych KUL oraz Dzieło Biblijne pt. **Qumran. Pomiędzy Starym a Nowym Testamentem**.

Pierwsza część publikacji poświęcona jest analizie relacji pomiędzy Starym Testamentem a tekstami z Qumran. Druga zawiera artykuły analizujące teksty apokryficzne znalezione w Qumran oraz problematykę z nimi związaną. W trzeciej części zostały umieszczone prace poświęcone relacji pomiędzy tekstami z Qumran a Nowym Testamentem. Czwarta, ostatnia część książki zawiera trzy artykuły przedstawiające obraz studiów nad tekstami z Qumran w Polsce i poza jej granicami.

W 2015 r. ukazała się **Księga starożytności biblijnych** Pseudo Filona, apokryf, w opracowaniu **ks. Marka Starowieyskiego** i tłumaczeniu **ks. Łukasza Laskowskiego**.

W 2013 roku wydawnictwo **oo. Jezuitów w Krakowie WAM** zaczęło wydawać regularnie kolejne tłumaczenia **Apokryfów Nowego Testamentu** pod redakcją **ks. prof. Marka Starowieyskiego**. Ukazały się tomy:

Ewangelie apokryficzne

Tom I

(Fragmenty. Narodzenie i dzieciństwo Maryi i Jezusa)

Tom II

(Św. Józef i św. Jan Chrzciciel, Męka i Zmartwychwstanie Jezusa, Wniebowzięcie Maryi)

Tom III

Listy i apokalipsy chrześcijańskie

Tom IV

Apostołowie (700 str.)

(Andrzej, Jan, Paweł, Piotr, Tomasz)

Tom V

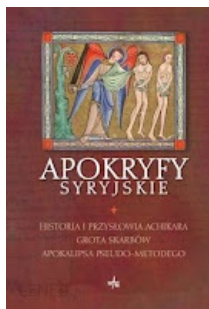
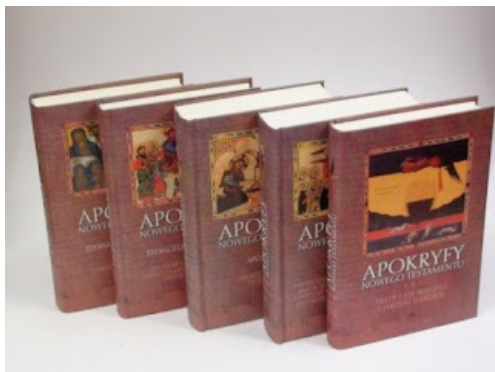
Apostołowie (670 str.)

(Bartłomiej, Filip, Jakub Mniejszy, Jakub Większy, Judasz, Maciej, Mateusz, Szymon i Juda Tadeusz, Ewangelisci, uczniowie Pańscy)

Tom VI

Apokryfy syryjskie

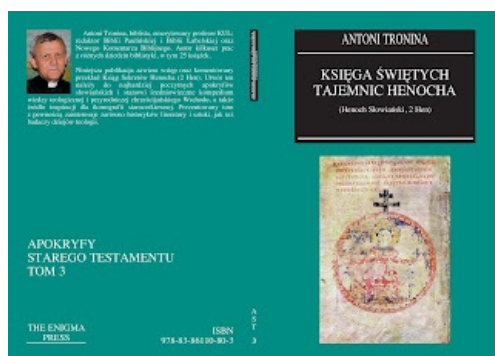
(Historia i Przysłowia Achikara. Grota skarbów. Apokalipsa Pseudo-Metodego)

Po kilku latach wydawnictwo wznowiło nakład wszystkich tomów z nową szatą graficzną, zachęcając wszystkich zainteresowanych do poznawania poprzez apokryfy początków chrześcijaństwa.

W roku 2016 biblista **ks. Antoni Tronina** wydał pracę pt. **Księgi świętych tajemnic Henocha**, będącą autorskim tłumaczeniem słowiańskiego apokryfu Księga Sekretów Henocha (2 Hen) i komentarzem do niego.

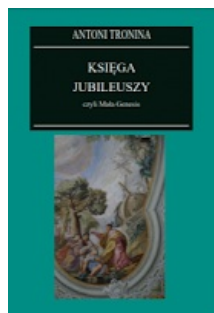

W roku 2018 w tym samym wydawnictwie ukazały się dwie kolejne prace tego samego **ks. Antoniego**

Troniny:

Księga Jubileuszy czyli Mała Genesis

Jest to jego tłumaczenie (z j. etiopskiego, greckiego, syryjskiego i łacińskiego) apokryfu wczesnego judaizmu, obecnego już w kilkunastu kopiach w bibliotece wspólnoty Qumran (eseńczyków, judaistycznego, ascetycznego stronnictwa religijnego)

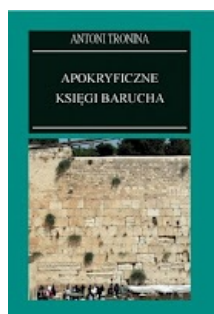
Apokryficzne Księgi Barucha

Syryjska Apokalipsa Barucha

Grecka Apokalipsa Barucha (wersja starosłowiańska)

Reszta Słów Barucha (albo Paralipomena Jeremiasza, wersja etiopska)

również w jego tłumaczeniu i opracowaniu

W roku 2019 ukazał się kolejny tom **Ze skarbca biblijnych apokryfów**, oczywiście w tłumaczeniu **ks. Troniny**

Oprócz tego, w serii *Studia Antiquitatis Christianae*, wydawanej przez **Wydział Teologiczny UŚ**, a opracowywanej **wyłącznie przez katolickich duchownych** (biblistów i patrologów; patrologia: dział teologii zajmujący się najwcześniejszym piśmiennictwem chrześcijańskim i nauką Ojców Kościoła):

Inicjator i pierwszy redaktor serii:

ks. prof. dr hab. Wincenty Myszor

Redaktor serii:

ks. dr hab. Andrzej Uciecha, prof. UŚ

Rada Naukowa:

ks. prof. dr hab. Henryk Pietras (Kraków), ks. prof. dr hab. Jan Skomka (Katowice),

ks. prof. dr hab. Edward Staniek (Kraków), ks. prof. dr hab. Norbert Widoł (Opole),

ks. prof. dr hab. Antoni Żurek (Tarnów)

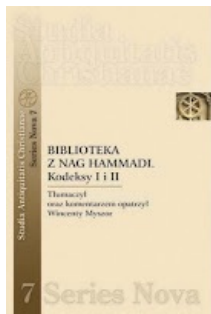
Przypis do zdjęcia: Proszę zwrócić uwagę na stopnie naukowe u wszystkich tych osób i porównać z nimi kompetencje tych, którzy zarzucają Kościołowi spiski, zafałszowania i manipulowanie prawdą w przedstawianiu pewnych zagadnień; autorzy ci zazwyczaj nie wychodzą poza stopień mgr, jeśli w ogóle jakiś posiadają, i to z dziedzin odległych od tematów, którymi się zajmują. Np. K. Deschner, krytyk Kościoła, autor Kryminalnej historii chrześcijaństwa: po maturze zaczął zaocznie studia na wydziale leśnictwa, których nie skończył;

później przez rok słuchał wykładów z teologii, aby zająć się ostatecznie literaturą, z której uzyskał stopień. Źródła podają, że studia trwały 5 lat (1947-51) i że zakończył je doktoratem (logika podpowiada, że 5-letnie studia wieńczy stopień magistra), oraz że jednocześnie studiował filozofię współczesną i historię. Na czym polegały jego studia historyczne nikt nie wie, milczą o tym również noty na tylnych okładkach jego książek. Poza stopniem z literatury najprawdopodobniej nie uzyskał żadnego innego, jego wydawcy i zwolennicy nie omieszkali by prawie na pewno wspomnieć o tym, gdyby było inaczej. Do czasu ślubu z osobą wcześniej rozwiezioną, którego ważności nie uznał Kościół katolicki, Dreschner nie napisał ani jednego złego słowa na Kościół, dopiero od tego momentu zaczęła się jego krytyka katolicyzmu. Dan Brown zaś, autor Kodu Leonarda da Vinci, po porzuceniu muzyki, którą zajmowanie się nie szło mu najlepiej, uczył jakiś czas j. angielskiego w swojej byłej szkole. I...to by było na tyle. Później zaczął pisać powieści sensacyjne, Kod...był czwartą z nich.

ukazały się m.in.:

Biblioteka z Nag-Hammadi. Kodeksy I i II (2008; nowe, mocno poszerzone wydanie tekstów gnostyckich z 1979 r.). Przetłumaczył, wstępem i komentarzem opatrzył oraz całość opracował **ks. prof. Wincenty Myszor**, wspominany wcześniej.

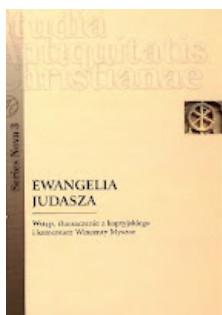
Modlitwa Pawła Apostoła
Apokryficzny list Jakuba
Ewangelia prawdy
Wypowiedź o zmartwychwstaniu
Tractatus Tripartitus
Apokryf Jana
Ewangelia Tomasza
Ewangelia Filipa
Hipostaza archontów
O początku świata
Egzegeza o duszy

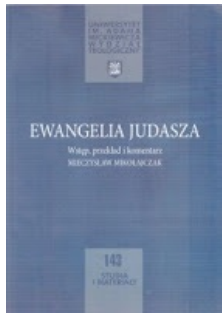
Ewangelia Judasza (2006), w tłumaczeniu z koptyjskiego, ze wstępem i komentarzem tego samego **ks. prof. Wincentego Myszora**. Jest to naukowe, wszechstronne opracowanie tego apokryfu, zawierające dwie wersje tłumaczeń A i B, ściśłą, z podziałem na strony i wiersze zgodnie z rękopisem koptyjskim, i swobodną, łatwiejszą do lektury. Jest to pierwsze polskie tłumaczenie Ewangelii Judasza.

Ewangelia Judasza – wprowadzenie

1. Odnalezienie rękopisu i udostępnienie
 2. Kodeks Tchacos
 3. Forma literacka Ewangelii Judasza
 4. Apokryficzny aspekt Ewangelii Judasza
 5. Judasz – trzynasty uczeń
 6. Judasz w tekstach z Nag Hammadi
 7. Judasz według Ewangelii Judasza
 8. Gnostycki system teologiczny Ewangelii Judasza
 - a) Ewangelia Judasza i relacja Ireneusza
 - b) Ewangelia Judasza i nauka setian
 9. Ewangelia Judasza i chrześcijaństwo kościelne
- Ewangelia Judasza – Tłumaczenie A*
Ewangelia Judasza – Tłumaczenie B
Ewangelia Judasza – teksty źródłowe:
Ireneusz, Adversus Haereses I, 29-31
Ireneusz, Adversus Haereses II, 20,2.4-5
Pseudo-Tertulian, Adversus omnes haereses 2,5-9

W 2011 ukazało się inne, naukowe opracowanie **Ewangelii Judasza**, w serii poznańskiego UAM Studia i Materiały, oczywiście ze wstępem, przekładem i tłumaczeniem **ks. Mieczysława Mikołajczaka**. Autor nie tylko opracował naukowo i przetłumaczył tekst, ale w szeroki sposób omówił utwór na tle antropologii gnostycznej i historii starożytnej gnozy.

Apokaliptyka w pismach gnostycznych (2017). Przekład i komentarz **ks. prof. Wincenty Myszor** i Agata Sowińska.

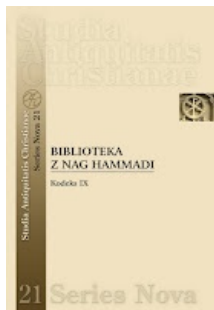
Apokaliptyka w pismach z Nag Hammadi
Apokalipsa Pawła
Pierwsza Apokalipsa Jakuba
Druga Apokalipsa Jakuba
Apokalipsa Adama
Noema, czyli Myśl naszej Wielkiej Mocy
Apokalipsa Hermesa Trismegistosa (Apokalipsa hermetyczna)
Apokalipsa Piotra

Ta ostatnia książka ukazała się w ramach nowej inicjatywy, zapoczątkowanej przez autorów tworzących powyższą serię (o której wspominam niżej - *CSnGiDP*), której publikacje i efekty prac wydawane będą, tak, jak pierwszy tom, przez

© 2017 by Fundacja Centrum Badań nad Historią Kościoła im. ks. Wincentego Myszora
 © 2017 by Katedra Teologii Patrystycznej i Historii Kościoła Uniwersytetu Śląskiego

W roku 2019 ukazał się kolejny tom: **Biblioteka z Nag Hammadi. Kodeks IX**. Tłumaczył oczywiście **ks. prof. Wincenty Myszor**.

Wcześniej, w latach 2010 i 2016, ks. prof. W. Myszor opublikował dwie prace dotyczące chrześcijańskiego gnostycyzmu starożytnego:

Gnostycyzm i teologia Ireneusza z Lyonu

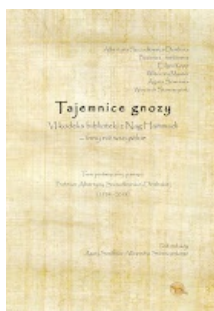
oraz **Ireneusz z Lyonu i gnostycy** (omówienie zagadnienia i tłumaczenie dwóch ksiąg głównego dzieła Ireneusza przeciw gnostykom)

W 2016 roku ukazała się praca zbiorowa **Tajemnice gnozy. VI kodeks biblioteki z Nag Hammadi**, w tłumaczeniu 6 osób, w tym **ks. prof. Wincentego Myszo**ra. Oprócz wstępu, jest on autorem lub współautorem 6 z 8 tekstów tego tomu.

Wstęp (ks. W. Myszor, A. Sowińska)

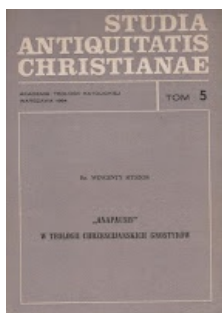
1. VI, 1 *Dzieje Piotra i Dwunastu Apostołów* (ks. W. Myszor)
2. VI, 2 *Bronte. Doskonały Umysł* (A. Dembska, B. Charkiewicz, ks. W. Myszor)
3. VI, 3 *Prawdziwa nauka* (A. Dembska, A. Sowińska)
4. VI, 4 *Noema* (A. Dembska, B. Charkiewicz, ks. W. Myszor)
5. VI, 5 *Plato, Rzeczpospolita 588B-589B* (A. Dembska, ks. W. Myszor)
6. VI, 6 *O Ogdoadzie i Enneadzie* (A. Dembska, ks. W. Myszor)
7. VI, 7 *Modlitwa hermetyczna* (ks. W. Myszor)
8. VI, 8 *Asklepios* (A. Dembska, A. Sowińska)

Albertyna Szczudłowska-Dembska i Wincenty Myszor
w towarzystwie Egipcjanina (Kopta).
Instytut Orientalistyczny, Warszawa

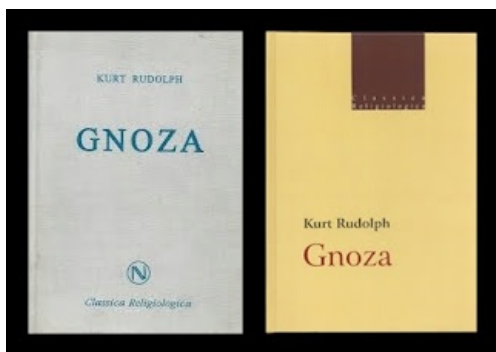
Przypomnę, że już w 1977 roku katolicka ATK opublikowała doktorat ks. W. Myszoza **Gnostycyzm z Nag Hammadi**, a w roku 1984 w tej samej serii opublikowano jego pracę habilitacyjną **Anapausis w teologii chrześcijańskich gnostyków**.

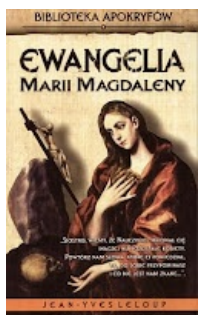
Ponadto, 16 maja 2017 w **Bibliotece Teologicznej UŚ** odbyło się otwarcie pracowni badań nad prądami religijno-filozoficznymi w pierwszych wiekach chrześcijaństwa (*Centrum Studiów nad Gnostycyzmem i Doktrynami Pokrewnymi - CSnGiDP*), zwłaszcza nad **gnostycyzmem, manicheizmem, hermetyzmem**. Pracownia zawiera zbiory przekazane przez śp. **Ks. Prof. Wincentego Myszoza** oraz inne wybrane kolekcje książek. Będzie służyć specjalistycznym badaniom naukowym, prowadzonym zwłaszcza przez teologów, filologów, filozofów. Wokół pracowni konituuuje się międzywydziałowe centrum studiów nad gnostycyzmem i doktrynami pokrewnymi.

Jeśli chodzi o autorów niekatolickich, ale również chrześcijan, którzy przyczynili się do publikacji tekstów gnostycznych i postępu badań nad starożytną gnozą, warto wymienić dwie prace:

Gnoza. Istota i historia późnoantycznej formacji religijnej - Kurt Rudolph (teolog protestancki), z przedmową **ks. prof. Wincentego Myszoza**. Klasyczne dzieło dotyczące gnozy wydane dotąd w Polsce trzykrotnie (1995, 2003 i 2011).

oraz książkę prawosławnego teologa i duchownego (wcześniej dominikanin) Jeana-Yvesa Leloup'a **Ewangelia Marii Magdaleny** (2006 r.), będąca przekładem apokryfu i szerokim komentarzem do niego.

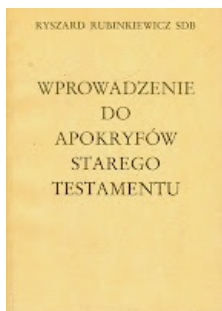
W roku 2011 **ks. prof. Wincenty Myszor** przetłumaczył **Ewangelię Marii Magdaleny** z j. koptyjskiego oraz opatrzył wstępem i komentarzem w *Śląskich Studiach Historyczno-Teologicznych* (nr 44,1).

Jeśli chodzi o opracowania w języku polskim dotyczące apokryfów, wstępy i wprowadzenia w tematykę poszczególnych pism, a nie pełne ich tłumaczenia, są one również pochodzenia katolickiego:

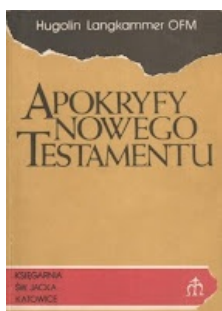
ks. prof. Ryszard Rubinkiewicz

Wprowadzenie do apokryfów Starego Testamentu (1987)

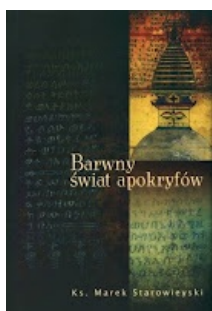
Historie i legendy
Opowiadania budujące
Pouczenia i przestrogi
Pisma poetyckie
Apokalipsy apokryficzne

o. Hugolin Langkammer OFM (franciszkanin) - Apokryfy Nowego Testamentu (1989)

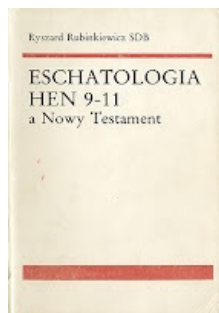

ks. prof. Marek Starowieyski - Barwny świat apokryfów (2006)

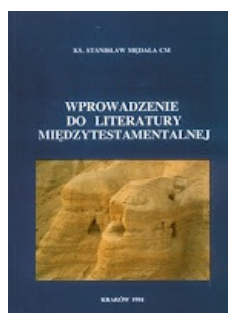

Ponadto **ks. Ryszard Rubinkiewicz** wydał w r. 1984 swoją rozprawę habilitacyjną pt. **Eschatologia Henocha 9-11 a Nowy Testament**, w której szeroko analizuje aspekty eschatologiczne (dotyczące rzeczy

ostatecznych) Księgi Henocha w kontekście jej możliwego wpływu na Nowy Testament.

Ks. Stanisław Mędała wydał w r. 1994 400-stronicową książkę **Wprowadzenie do literatury międzytestamentalnej**, dotyczącej starożytnej pozabiblijnej literatury żydowskiej, w tym szeroko omawianych apokryfów, tekstów qumrańskich i modlitw judaizmu tamtych czasów, również pochodzenia pozabiblijnego. Autor omawia poza typowymi apokryfami np. Księgi Sybillińskie, Objawienie Szymona Maga czy Psalmi i Ody Salomona.

Wydawnictwo oo. Jezuitów WAM wydało w roku 1995 książkę **Dwunastu. Pseudo Abdiasza Historie Apostolskie** pod redakcją **ks. prof. Marka Starowieyskiego**, która jest zbiorem apokryfów o objętości 470 stron dotyczących życia i losów dwunastu Apostołów po śmierci Jezusa Chrystusa.

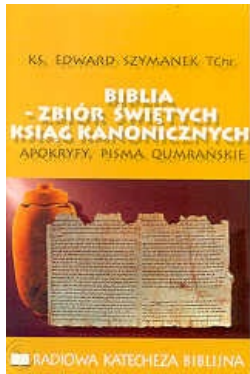

W 1997 roku **o. Sylwester Jędrzejewski, salezjanin**, opublikował swoją pracę doktorską **U korzeni zła. Księga Rodzaju 1-11 w interpretacji apokaliptyki żydowskiej**, w której zajmuje się głównie apokryfami i tekstami z Qumran w kontekście genezy zła w świecie. Omawia m.in. takie apokryfy jak *Księga Czuwających*, *Księga Przypowieści i Snów z 1 Henocha*, *Księga Jubileuszy*, *Testamenty 12 Patriarchów*, *Księga Henocha słowiańska*, *Apokalipsa Abrahama*, *Życie Adama i Ewy*, *Apokalipsa Mojżesza*, *4 Księgi Ezdrasza*, *Apokalipsa Barucha syryjska*, *Księga Jubileuszów*. Autor na tyle wprawnie posługuje się językiem hebrajskim i greckim, że często nie umieszcza tłumaczeń cytowanych tekstów, tylko w tekście i w przypisach przytacza tekst oryginalny.

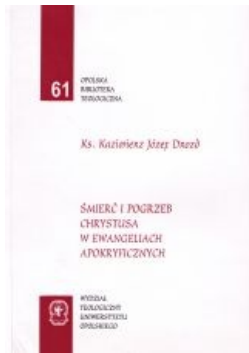

W roku 1997 **katolickie wyd. Gaudentinum** wydało książkę **Biblia - zbiór świętych ksiąg kanonicznych. Apokryfy. Pisma Qumrańskie**, której autorem jest **ks. Edward Szymanek**.

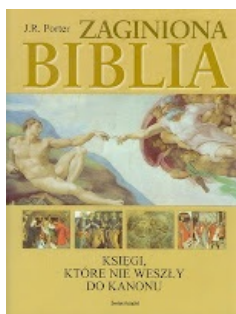
Książka omawia apokryfy i pisma z Qumran oraz wyjaśnia, jak powstał kanon Biblii i dlaczego jedne księgi uznajemy za natchnione, a inne nie. Książka ukazała się w serii publikowanych audycji radiowych wcześniej emitowanych na antenie Radia Maryja.

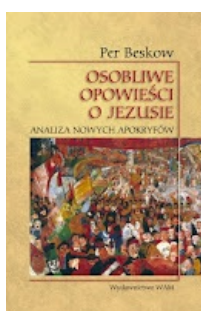
W 2003 roku ukazała się wydana przez **Wydział Teologiczny UO** praca **Śmierć i pogrzeb Chrystusa w Ewangeliach apokryficznych** autorstwa **ks. Kazimierza Józefa Drozda**. Autor omawia m.in. *Ewangelię Piotra, Nikodema, Hebrajczyków, Filipa, Gruzińską*.

W 2005 r. ukazała się książka **Zaginiona Biblia. Księgi, które nie weszły do kanonu** autorstwa J. R. Portera, **anglikańskiego biblisty i teologa**, wykładowcy na Uniwersytecie w Exeter i Oksfordzkim. Książka w całości poświęcona jest apokryfom Starego i Nowego Testamentu.

Poza wcześniej omawianą 6-tomową serią *Apokryfów Nowego Testamentu* w **katolickim wydawnictwie oo. jezuitów WAM** wyszła książka omawiająca drobiazgowo współczesne przekazy apokryficzne o Jezusie, jak np. ten dotyczący Jego pobytu w Tybecie czy w Indiach: **Osobliwe opowieści o Jezusie. Analiza nowych apokryfów** - Pera Beskova

Żaś w roku 2018 ukazała się w tym samym jezuićkim wydawnictwie książka **ks. Przemysław Marka Szewczyka**:

Jezus. Biografia nieautoryzowana

Pierwsza biografia Jezusa z Nazaretu ułożona na podstawie wyłącznie pism apokryficznych, ze wstępem (a jakże) ks. prof. Marka Starowieyskiego.

Czy miał rodzeństwo?

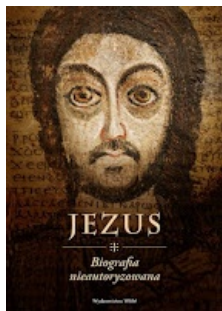
Jak wyglądały Jego relacje z rodzicami?

Czy w życiu prywatnym też czynił cuda?

Jak wyglądały kulisy Jego procesu przed Piłatem?

Co działo się z Nim między śmiercią i zmartwychwstaniem?

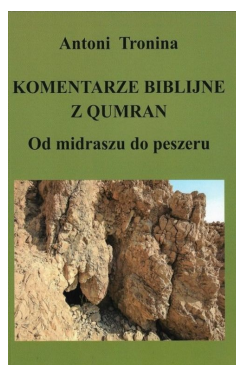
Jak potoczyły się losy Jego Matki po wniebowstąpieniu?

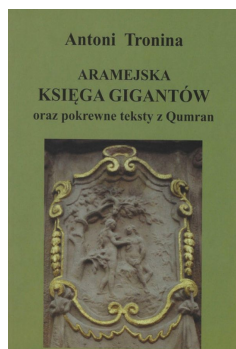
Oprócz wspomnianych tłumaczeń i wydań książkowych tekstów apokryficznych, tłumaczenia i opracowania apokryfów oraz pism gnostyckich dokonywane przez ks. Wincentego Myszora na przestrzeni całego jego życia oraz przez innych polskich biblistów, ukazywały się w ciągu ostatnich 50-60 lat w katolickich periodykach i półrocznikach, takich jak *Vox Patrum* czy *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne*. Wiele z nich, po pierwotnym opublikowaniu w takich pismach, było włączanych później do zbiorowych prac, o których pisałem w tym tekście.

Tłumaczenia tekstów gnostyckich i apokryfów oraz opracowania ich dotyczące, a wydawane przez katolickie wydawnictwa i instytucje, ukazują się praktycznie każdego roku, czasem jest to kilka tytułów w jednym roku. Sam tylko wspomniany w tekście ks. Antoni Tronina wydał w latach 2020-2022 (każdego roku po jednym tytule) takie prace:

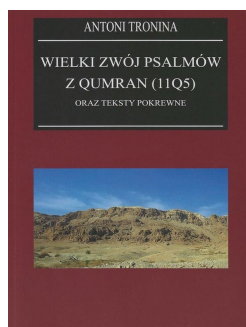
Komentarze biblijne z Qumran. Od midraszu do peszeru (2020)

Aramejska Księga Gigantów oraz pokrewne teksty Qumran (2021)

Wielki Zwój Psalmów z Qumran (11Q5) oraz teksty pokrewne

Jak widać, przekonanie o ukrywaniu przez chrześcijaństwo, a w szczególności przez Kościół katolicki, "tajemnych ksiąg" (apokryfów), skrywających prawdziwą wiedzę i głoszących niewygodne dla niego prawdy, oparte jest na nieporozumieniu i przekłamaniach. Poza Kościołem katolickim nikt nie wydawał w Polsce apokryfów (poza tomem I. Radlińskiego przed wojną i trzema książkami wyd. Purana, w serii, w której wyszła wspomniana Ew. Marii Magdaleny w tłumaczeniu i opracowaniu chrześcijanina; pozostałe dwie to Ew. Tomasza i Ewangelie gnostyckie, wcześniej znane już z tłumaczeń ks. W. Myszora i ks. M. Starowieyskiego; niestety nie są to tłumaczenia pism gnostyckich, a tylko ich omówienie z cytowaniem, a w przypadku Ew. Tomasza tłumaczenie jest adaptacją na podstawie przekładu prof. M. Mayera, nie są to więc opracowania naukowe, ale popularyzatorskie, przystosowane dla szerokiego grona odbiorcy).

Nie tylko nikt poza Kościołem nie wydawał w Polsce apokryfów (można się tylko domyślać, że było tak dlatego, iż niewiele osób dorównywało katolickim biblistom i patrologom w kompetencjach i w znajomości języków), ale nikt też nawet w porównywalnym stopniu nie dbał o ich wydawanie, a także o wieloletnie prace badawcze nad nimi i przeznaczanie pieniędzy na ten cel (każdy podobny program badawczy, zwłaszcza wieloletni, kosztuje, i bez sponsorów lub dotacji większość z nich nie mogłaby powstać). Nikt też nie dokonał tylu tłumaczeń pism gnostyckich, jeszcze bardziej "tajemnych" niż apokryfy (nie wszystkie apokryfy są pismami gnostyków), co przedstawiciele duchowieństwa katolickiego. Oba tomy *Biblioteki z Nag-Hammadi* (z 1979 i 2008 r.) wydał Kościół, a jednym z inspiratorów i tłumaczy trzeciego zbiorowego wydania pism gnostyków w j. polskim (*Tajemnice gnozy*, 2016) jest ks. Wincenty Myszor, bez którego żadna praca zbiorowa na ten temat była nie do pomyślenia dopóki żył (zmarł w 2017 r.). Nie tylko katolicy duchowni tłumaczą i wydają pisma gnostyckie, ale jak widzieliśmy, powołują do tego specjalne instytucje (Centrum Studiów nad Gnostycyzmem i Doktrynami Pokrewnymi), a ks. prof. W. Myszor był laureatem m.in. trzech prestiżowych nagród katolickich („Lux ex Silesia” 2013, „Feniks” 2011 i „Feniks Specjalny” 2017), otrzymanych za swą działalność i za wkład w udostępnienie pism gnostyckich polskiemu odbiorcy. Można by rzec, że nikt nie promuje i nie inspirował badań nad gnostycyzmem i wydawaniem apokryfów w Polsce w takim stopniu, jak Kościół katolicki.

Skoro prawie 100% polskich tłumaczeń apokryfów i ok. 60-70% tłumaczeń pism gnostyckich na j. polski zawdzięczamy duchownym katolickim i katolickim wydawnictwom, przy wsparciu i pomocy hierarchów, to skąd pomysł i opinia, że Kościół ukrywa te pisma przed masami i dyskredytuje je oraz że w aktywny sposób je zwalcza (i na jakiej zasadzie miałby to robić oraz co oznacza walka z nimi w tym kontekście, skoro za jego działaniem i czynnym zaangażowaniem istnieją one w przestrzeni publicznej - tego już wysuwający takie oskarżenia nie umieliby wyjaśnić)? Wynika to z całkowitego nieporozumienia i braku wiedzy po prostu, a także z silnych uprzedzeń wobec Kościoła. Większość ludzi, którzy nie pałają do Kościoła katolickiego sympatią, gdy słyszy jakieś medialne lub broszurowe przekazy o spiskach, skandalach i grzechach tego wyznania chrześcijańskiego, podłapuje je w okamgnieniu i chce, aby były prawdziwe, nie weryfikując ich. Ma taka osoba wtedy jeszcze jeden argument przeciw Kościołowi i młot w rękę, przydatny w prywatnych czy salonowych dyskusjach, aby spotykanym przez siebie katolickim owcom obijać głowy, a na ich rzekomo fałszywych pasterzach nie zostawiać suchej nitki.

A może jest tak, że dopiero od tych kilkudziesięciu lat Kościół wydaje apokryfy, a wcześniej je ukrywał i zwalczał? Przypomnę, że wiele z nich odkryto dopiero w XX wieku:

- Ewangelia Judasza w roku 1978
- Ewangelia Tomasza w 1945
- Ewangelia Filipa również w 1945
- Ewangelia Marii Magdaleny w 1896, opublikowana zaś została pierwszy raz w roku 1955

Podobnie większość znanych tekstów gnostyckich pochodzi z grot w Qumran, odnalezionych w latach 1947-1956 i pism odkrytych w 1945 r. w pobliżu Nag-Hammadi w Egipcie, a starożytne przekazy o nich pochodzą głównie z pism Ojców Kościoła lub chrześcijańskich kronikarzy. Dzięki nim znamy ich treść, autorów im przypisywanych oraz kontekst, w jakim powstawały. Nie ma więc żadnego merytorycznego i opartego na wiedzy dotyczącej tematu uzasadnienia dla przekonania i tez o zwalczaniu lub ukrywaniu pism apokryficznych przez Kościół lub przez chrześcijaństwo. Żadne więc z przytoczonych na początku haseł i tytułów w przekazach medialnych, mówiące o spiskach i rewelacjach zakrytych przed rzeszami oszukiwanych, nie posiada dla siebie uzasadnienia i usprawiedliwienia. Głoszą je ludzie, którzy albo sami zostali oszukani i wprowadzeni w błąd, albo tacy, których stopień niechęci i uprzedzeń wobec katolicyzmu i chrześcijaństwa nie pozwala na neutralność oraz elementarną uczciwość, a także którym ta niechęć nie pozwala na rzetelne przebadanie sprawy, ponieważ mogłoby się okazać, że zostały im wytracone z rąk narzędzia do walki z nimi. Po raz kolejny okazuje się, że chrześcijaństwo i Kościół wypadają lepiej, niż chcieliby tego ich krytycy.

aszug

aszug

źródło: <https://www.apologetyka.info/kosciol-katolicki/koscio-i-apokryfy-czyli-o-tajemnych-pismach-ktore-koscio-katolicki-chciaby-ukryc-przed-swiatem,1546.htm>